

Nationaal
Actie
Plan
d'Action
National

Richtlijnen met betrekking tot de evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen aan niet-professionelen op de plaats van verkoop

(versie 2.0 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 25/06/2015)

(versie 2.8 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 22/02/2018)

(versie 3.0 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 21/06/2018)

21/06/2018

Dit document is opgesteld om toelichting te verstrekken over het algemene kader van de wetgeving die wordt opgelegd door de federale en gefedereerde overheden met betrekking tot het ter beschikking stellen van evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen (GBM) aan niet-professionelen op de plaats van verkoop. Dit document, opgesteld door de NAPAN Task Force, werd goedgekeurd door de Interministeriële conferentie Leefmilieu op 26/06/2018.

Dit document geeft een concrete invulling aan artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling. De bepalingen met betrekking tot “de inhoud van de algemene informatie die beschikbaar dient te zijn in de verkooppunten en, in voorkomend geval, de modaliteiten (formaat, plaats t.o.v. de producten, enz.) volgens dewelke deze informatie moet geleverd worden” zijn goedgekeurd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van Voedselketen en Leefmilieu en bijgevolg juridisch bindend. De richtlijnen worden van kracht van zodra ze zijn gepubliceerd op de website van de FOD www.info-pesticide.be.

Bij uitbreiding van het begrip ‘verkooppunt’ gelden deze richtlijnen ook voor elke verkoop via internet van GBM bestemd voor de Belgische markt.

Deze richtlijnen hebben geen betrekking op de verplichting van het ter beschikking stellen van een gecertificeerde voorlichter op de plaats van verkoop van GBM voor niet-professionelen (artikel 19 van het koninklijk besluit van 19/03/2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen).

Context en analyse

Art. 6, lid 3 van de Richtlijn 2009/128 legt de verplichting op om algemene informatie ter beschikking te stellen over: “de risico’s van pesticidengebruik voor gezondheid en milieu, met name wat betreft

gevaren, blootstelling, correcte opslag, hantering, toepassing en veilige verwijdering in overeenstemming met de communautaire afvalwetgeving, alsmede over alternatieven met minder risico's". Deze bepaling wordt door de Richtlijn opgelegd voor gewasbeschermingsmiddelen.

De federale overheid heeft voornoemde bepaling omgezet in zijn Koninklijk Besluit van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling, artikel 5¹. Deze bepaling wordt trouwens letterlijk overgenomen in het Federaal Plan voor Reductie van Pesticiden.

Ook **de Vlaamse overheid** nam deze bepaling over op 2 manieren. In de eerste plaats in het Decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest, artikel 10², maar hier wordt de plaats van verkoop niet specifiek vermeld, wat impliceert dat het dus gaat om een bredere informatiecampagne. In de 2de plaats zijn er de bepalingen in het Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik die voor het ter beschikking stellen van informatie op de plaats van verkoop voorzien in een akkoord met de federale en gefedereerde entiteiten. Deze actie kadert tevens in een breed communicatie- en sensibilisatiebeleid voor een vermindering van het pesticidengebruik.

¹ Bij het op de markt brengen ervan, moeten pesticiden bestemd voor niet-professionele gebruikers worden vergezeld van algemene informatie over de risico's van pesticidengebruik voor gezondheid en milieu, met name wat betreft gevaren, blootstelling, correcte opslag, hantering en toepassing, alsmede over alternatieven met minder risico's. De inhoud van de algemene informatie die beschikbaar dient te zijn in de verkooppunten en, in voorkomend geval, de modaliteiten (formaat, plaats t.o.v. de producten, enz.) volgens dewelke deze informatie moet geleverd worden, wordt bepaald door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu. Deze informatie wordt ten minste eenmaal geactualiseerd bij elke herziening van het federaal reductieprogramma. [n.v.d.r.: de term « pesticide(n) » zal worden vervangen door « gewasbeschermingsmiddel(en) in een wetswijziging gepland begin 2018.]

² De Vlaamse Regering stelt informatie ter beschikking aan het brede publiek over :

1. het gebruik van niet-chemische bestrijdingsmethoden;
2. de effecten en de risico's van pesticiden op de menselijke gezondheid, het leefmilieu en op niet-doelwitorganismen. Niet-doelwitorganismen zijn organismen waarvoor het gebruik van pesticiden niet bedoeld is;
3. het verwijderen van afval dat afkomstig is van het gebruik van pesticiden.

De overheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nam deze bepaling over in algemene termen, in zijn ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidengebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest³.

De overheid van het Waals Gewest nam deze bepaling over in artikel 7, §1 van het decreet van 10 juli 2013⁴ tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. Deze bepaling wordt concreet vertaald in hun 'Programme wallon de réduction des pesticides' dat voorziet in extra maatregelen⁵ inzake communicatie aan het grote publiek met betrekking tot neutrale en actuele informatie omtrent goede praktijken, kennis van het risico, alternatieve technieken en vermindering van het gebruik van pesticiden en biociden. De toegang tot deze informatie wordt verzekerd via verschillende websites alsook een gratis telefoonnummer.

De verschillende Belgische overheden hebben de bepalingen met betrekking tot pesticiden op verschillende wijze omgezet. De federale bepalingen zijn van toepassing op alle gewasbeschermingsmiddelen. Voor het Vlaams gewest zijn de bepalingen alleen van toepassing op pesticiden die gebruikt worden in open lucht. Het Brussels Hoofdstedelijk gewest en het Waals Gewest beperken zich tot gewasbeschermingsmiddelen conform het huidige toepassingsgebied van de Richtlijn 2009/128/EG.

De voormelde overheden maken in het kader van het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) duidelijke afspraken voor het gezamenlijk bepalen van de modaliteiten voor de implementatie van deze verplichting.

³ Artikel 5 van de ordonnantie van 20 juni 2013 voorziet in de invoering van vijfjaarlijkse reductieprogramma's voor pesticiden, waarvan een van de opdrachten het informeren en sensibiliseren van zowel professionele als niet-professionele gebruikers is. Artikel 17 van voormelde ordonnantie bepaalt bovendien dat er informatie moet ter beschikking gesteld worden van de verschillende doelgroepen, betreffende met name :

1° de risico's en eventuele acute en chronische gevolgen van het gebruik van pesticiden voor de gezondheid van de mens, de niet beoogde organismen, het grondwater dat gebruikt wordt of gebruikt kan worden voor de distributie van drinkwater en voor het leefmilieu;

2° de keuze en het gebruik van geïntegreerde gewasbescherming en niet-chemische alternatieve methodes; en

3° de reductie van de risico's bij de opslag en het gebruik van pesticiden.

⁴ Art. 7. § 1. De Regering treft de nodige maatregelen om het publiek te informeren, en om voorlichtings- en sensibiliseringsprogramma's en de beschikbaarheid van precieze en evenwichtige inlichtingen over de pesticiden voor het publiek te bevorderen en te faciliteren, met name de risico's en eventuele acute en chronische gevolgen voor de gezondheid van de mens, de niet beoogde organismen en het milieu voortvloeiend uit het gebruik ervan alsmede het gebruik van niet-chemische alternatieve methodes.

⁵ Maatregel 2.1.: Jaarlijkse publicatie van een gids voor goede tuinier praktijken en verspreiding van deze gids via de gemeenten.

Maatregel 2.2. :

1°Sensibiliseren van particulieren omtrent alternatieve bestrijdingsmiddelen

2° Sensibiliseren en aanmoedigen van particulieren om een meer verantwoordelijke houding aan te nemen ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen

Maatregel 2.3.: Sensibiliseren van particulieren voor het identificeren van de risico's gekoppeld aan het behandelen van resten van sporeistoffen en verpakkingen

Verplichtingen opgelegd aan de distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professionelen

Deze richtlijnen richten zich tot alle distributeurs en verkopers van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. Deze verplichtingen, evenals alle nodige informatie om ze na te komen, zijn gepubliceerd op de officiële website van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu op het adres www.info-pesticide.be, hierna DE WEBSITE genoemd.

Op welke producten is deze verplichting van toepassing?

- I. Deze verplichting is van toepassing op alle te koop aangeboden gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professionelen.

Welk communicatiemiddel moet ter beschikking worden gesteld?

- II. Op de plaats van verkoop
 - a. **Het (De) communicatiemiddel(en) bepaald door de overheden** in het kader van het NAPAN en beschikbaar op [DE WEBSITE](#).
en
 - b. **Een ander communicatiemiddel**, dan dat (diegene) bepaald door de overheden (II.a), **door de distributeur gekozen** onder de communicatiemiddelen die beschikbaar zijn op [DE WEBSITE](#).
en
 - c. Eventueel, **de specifieke communicatiemiddelen ontwikkeld door de gefedereerde entiteiten** die beschikbaar zijn via [DE WEBSITE](#).
- III. Op het Internet
Van zodra er sprake is van GBM, zal het scherm van de online verkoopsite steeds het logo aangegeven op [DE WEBSITE](#) afficheren dat een hyperlink zal zijn die toegang verleent tot de inhoud van de informatie die moet worden meegedeeld in de verkooppunten (cf. II) in een format aangepast aan het internet .

Welke zijn de voorwaarden om een origineel communicatiemiddel te laten valideren?

- IV. Er mag een origineel communicatiemiddel worden voorgesteld om te worden opgenomen in de lijst van door de overheden gevalideerde middelen, die vermeld zijn in II.b. Om gevalideerd te worden, moet het communicatiemiddel voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. De via het communicatiemiddel verstrekte informatie is enkel gebaseerd op de inventaris gepubliceerd op DE WEBSITE en waarvan de huidige versie te vinden is in bijlage a ;
 - b. De informatie bevat noch reclame, noch merknamen;

- c. Het voorgestelde communicatiemiddel wordt ter validatie voorgelegd aan de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, adres NAPAN@health.fgov.be.

De NAPAN Task Force zal het voorstel evalueren en zal binnen de 30 werkdagen na ontvangst zijn opmerkingen of goedkeuring mededelen. Bij gebrek aan opmerkingen binnen dit termijn, wordt de overdracht geacht te zijn goedgekeurd. Desgevallend zal de goedgekeurde versie worden gepubliceerd op DE WEBSITE. Indien hij dit wenst zal de eigenaar van het voorstel uitdrukkelijk vermelden voor wie het gebruik ervan voorbehouden. Zo niet dan wordt het geacht vrij toegankelijk te zijn.

Wie staat in voor de praktische uitvoering?

- V. De distributeurs moeten zelf instaan voor de praktische uitvoering (bijv. afprinten, kopiëren).

Hoe moeten de communicatiemiddelen worden opgesteld op de plaats van verkoop ?

- VI. In geval van posters, moeten ze permanent zichtbaar zijn. Ze moeten duidelijk zichtbaar worden opgesteld ter hoogte van de rayon « pesticiden » zodat ze makkelijk consulteerbaar zijn (de grootte van het kleinste letterteken moet minstens 3 mm bedragen).
- VII. In geval van brochures, moeten ze permanent zichtbaar en beschikbaar zijn. Ze moeten opgesteld worden ter hoogte van de rayon « pesticiden » zodat ze makkelijk meeneembaar zijn.
- VIII. In geval van video, moeten ze permanent zichtbaar zijn. De monitor moet zodanig opgesteld worden ter hoogte van de rayon « pesticiden » dat het scherm gemakkelijk te zien is.
- IX. In alle andere gevallen, moet het opstellen van het communicatiemiddel door de auteur van het project gedetailleerd worden en door de overheid goedgekeurd samen met het ontwerp van communicatiemiddel (zie IV c).

Controle

- X. De controlediensten kunnen sanctionerend optreden tegenover de verantwoordelijken van plaatsen van verkoop van gewasbeschermingsmiddelen indien zij zouden nagelaten hebben de informatie, vermeld in punt II te verstrekken. Wat betreft de verplichtingen IIa en IIb, zijn de sancties beschreven onder art 17 van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu de volksgezondheid en de werknemers van toepassing. Voor wat de eventuele verplichtingen voorzien onder IIC relevant voor het Waalse gewest betreft, zijn de sancties, beschreven in artikel 9 van het decreet van 10 juli 2013 *tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden, van toepassing*.

Bijlage

- a. [Inventaris](#)⁶ die de basis vormt voor het ontwikkelen van communicatiemiddelen.

⁶https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/19104527/gids%20napan%20info%20nl.pdf